

Előzetes feltételek:
Egyes évre 6 fr.
Fél évre 3 fr.
Egy évre 10 fr.
Külföldi helyre, csigán a külföldi hírnév-
tábla B. Gyarmaton.
Lap szellemi tartalma a nyilatkozó val-
noságai minden külföldi és a szerkesz-
tőnek külföldiek.

NÓGRÁDI LAPOK

Hirdetések díja:
Ot hasznos pelti sor 6 kr
Hájjeg minden beiktatásnál 30 kr
Nyitólár garancia sora 30 kr
Hirdetéseket felvessz a kiadó. Nagyobb
és többesrű hirdetések jutányosan es
kiszámlázók.
Előzetes díjnak, reklamációk és hírdé-
tások a kiadóhoz tartoznak.

politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

B.-Gyarmat aug. 30.

Az ország új területi felosztásának szövegére került kérdése már eddig is élénk hírlapi vitát keltett, noha az ez érdeklében készített, vagy inkább munkáiba vett törvényjavaslat még részleteiben sem jutott nyilvánosságra.

Időelőtti dolog volna részünkről a kérdésben állást foglalni, ha magyarázatot a terve vett arondirozás eszméjét nem látnók megtámadva saját pártfeleinktől is a ez által a közvéleményt mintegy felhívja, hogy a fontos kérdésben nyilatkozzék a helyes elj vagy rosszulja ezen nagy horderejű terv eszméjét.

Nekünk felette könnyű a választás. Egy tekintet Nógrádmegye térképére meggyőzhet mindenkit arról, hogy a jelen területi felosztás lehetőleg egyszerűbb, s annak megváltoztatása minden tekintetben csak üdvös és áldásos lehet reánk nézve.

Megyénk székvárosa egyszermind határváros is, s a hozzá legközelebb eső községek már Hontmegye területén fekszenek.

E körülmény maga elegendő indokot szolgáltat, hogy hangosan helyeseljük az új felosztás eszméjét s minden kitalálható módon segítsek annak keresztülvételét, nem lévén módunkban ezen természetellenes helyzeten egyébként változtatni, miután arra józanul gondolnunk sem lehet, hogy megyénk székhelyeül más, a megye központjához közelebb eső várost válasszunk.

Mert ez által nemcsak hogy végzetlen sok magánérdeket sértenénk, de székhelyünk nélkülözne azon előnyöket, melyeket B. Gyarmat roppant költséggel emelt középületei, a többi városokhoz mérten lakosságának nagy száma az országút főirányában s az Ipoly folyó melletti fekvése s elég élénk kereskedelme következtében nyújt.

De ettől eltekintve B.-Gyarmat már geográfiai fekvésénél fogva is hivatva van arra, hogy a Pestmegyétől északnyugatra kikerekítendő megye központjává szolgáljon.

E megyének bizonyára a váci hegy s a Duna képezendik egyik határát, s a ez esetben csak B.-Gyarmat lehetne központja azon megyének, mely más részről Ipolyország, Losonezsig s onnan körülbelül a vasút mentében Szirákig terjedhet.

A részleteket elég alkalmunk lesz, a javaslat nyilvánossá tétele után is megvitatni, s a könnyen védelmezhető kombinációt is csak azért kezeltük meg, hogy rögtön szembe-szökővé tegyük azon érdekeket, me-

lyek benntünket az új felosztás eszméjének pártolására utalnak.

Vannak azonban egyéb, majdnem hasonlítottasság s részben a fennebiekből folyó egyéb indokaink is, miután a jelen területi felosztás lehetetlenné teszi, az egyéb tekintetbeni észszerű beosztását a községeknek.

Igy a többi közt van nekünk egy szerencsétlen fekvésű községünk — Kis-Oroszi, — mely valóságos gúnyjára a nálunk uralgó illetékeségi állapotoknak, mindmennyi külön helyen székelő közigazgatási, törvénykezési, pénzügyi, katonai hatóságaink van alávetve, ezenkívül körjegyzője is másutt lakik, s a megye többi részétől a Duna által van elválasztva.

Kell e eklatanosabb példa a jelenlegi területi felosztás tarthatatlanságának beigazolására?

Megyénk területének észszerűtlen kikerekítése lehetetlenné teszi, vagy legalább felette megnehezíti annak járásokra helyes felosztását, mely a gyors és pontos közigazgatásnak első felvétele.

Nekünk tehát ezer okunk van szót emelni az új arondirozás eszméje mellett, s megezőlhatatlan bizonyítékokat szolgáltathatunk azoknak, kik a gyakorlati élet követelményeit szem elől tévesztve, theoretikus fel-fogásoknak hódolnak.

Igaz, hogy felette neheztünkre esik egyetlen községünkötől is elszakadni, mely századokon át megyénk kiegészítő részét képezte, együtt osztott velünk jó és bal sorsban s talán nem kis része van benne, ha megyénk múltjának fényes lapjai is vannak, — de elvège is e tekinteteknek nem lehet irányadóknak lenni, midőn annyi meg nem sérthető érdek egyebet parancsol.

Következetienség s még más valami.

Aki a törvényhatóságok rendezéséről szóló törvény gyakorlati keresztülvétele óta figyelemmel kísérte a napi sajtónak a megyei intézményre vonatkozott termékeit, lehetetlen volt meg nem győződnie arról, hogy publicistáink sem a törvényhatóságok kebelében működő faktorokat nem ismerik, sem a teendők iránt nincsenek tisztában a megyei intézményt illetőleg.

Ezen jó urak szembezőkő következetienséggel, úgy szölkak s írta a megyékről, amint épen érdekük kívánta, — még pedig pártkülönbösg nélkül.

Ha kívánatosnak látszott előttük, hogy valamely függőben lévő kér-

dést a megyék szavuk latba vetésével előegéljék, lelkesültséggel szölkak a megyék kérvényezési jogának s a napi kérdések feletti nyilatkozatainak nem csakély fontosságáról, főleleveníték a közel mult emlékeit, melyek létesítésében a megyék döntő befolyást gyakoroltak s ostarozták az érdektelenséget, mely nem képes tette ébredni, ha a közérdek a municipiumok tevékeny föllépését követeli, s ha véletlenül tetszőstik szörint ütött ki a dolog, nem voltak fu-karak az elismerésben a nem ritkán kelletnél túl beestültek a törvényhatóságok nyilatkozatainak fontosságát s elég ügyesek valának azt jól kamatozó tökévé változtatni.

Ha azonban a törvényhatóságok vagy nem látak szükségének az e-relyes fellépést, vagy épen ellenkezőleg sült ki a dolog, mint amint ami jó publicistáink ohajták, csak-hamar gombamódra keletkeztek a dörgedelmes dorgatóriumok a tehetetlen, obscurus elemektől vezérelt, önmagukat túlélt s ki tudná elmondani miéle megyék ellen, melyek elég bátrak, mindenbe beleszólni, szük látkörű vezéreik szavát vakon követni ahelyett, hogy kebelökben jó közigazgatási állapotokat teremtenének.

Ugyanily szempontokból kiindulva sokan a megyei intézményt tarthatatlannak hirdették, mely kegyeletes multja daczára ma már a lomtárba dobható, miután a régi tradíciókról menekülni nem tud, a család-összeköttetések hálót szétépíteni nem elég erős, s a változott viszonyok követelményeinek megfelelni sem elég képességgel, sem elég jóakarattal nem bír.

Ezzel ellenkezőleg még többen az önkormányzat becsét elébe tették a központosságának, a megyék életképességét hatáskörük tagítása által vélték kifejleszteni s kárhoztattak minden lépést, mely eme ezred-éven át üdvösnek bizonyult intézmény esonkítására vezethet.

Míndezek nem bizonyítanak egyebet, mint a roppant tájékozatlanságot s a teendők iránti eltérő véleményeket, melyet nem tulajdoníthatok egyének, minthogy ezen jó urak a megyéket csak a hírlapokból, könyvekből, mappákból ismerik s az intéző férfiakat az éleztlapok rajzai s ismertetései szerint mérik, s azt hiszik, hogy mihelyt valaki vidéken el, már es ippo legalább egy fél századdal áll a fővárosiak megett, s nem is képes másra, minthogy oblos tajtpipák sárgításában lelje örömét a pietással szemlélje azokat, kiket hivatásuk a fővároshoz köt.

Ezen jó urak igen tövednek. Igaz ugyan, hogy a fővárosban a dolog természeténél fogva általában tisztultabb nézetek uralkodnak, s a szak-férffiakat érdekük inkább csoportosítja, mint a vidéken, hol ezek nagy része foglalkozást sem nyelhetne, de azért alig van megye mely számos tudományosan művelt, világlátott s a kor színvonalán álló férfiakat nem volna képes felmutatni, kik döntő befolyást gyakorolnak a régi táblabírák obscurus epigonjaival szemben s akik nemcsak vidéken, de a fővárosban is irányadó szerepet visznek politikai s társadalmi téren egyaránt.

A napi sajtó megédes kicsinylése tehát korálfestem igazolt s az ez alapon felállított theoriák a tájékozatlanság időtlen szüleményei.

E lapokban nem egyszer voltzó a megyei intézmény életképességéről s nyomós érvek hoztattak fel annak bebizonyítására, hogy mindazon jelenségek, melyek az újabb szervezet óta feltűnnek nem annyira magának a rendszernek, mint inkább a viszonyoknak, napjaink irányának következménye s nem bír az állandóság azon ismerveivel, melyek egy újabb rendszerrel gondoskodást tennének szükségessé.

Ezrekré tehát nem kívánok jelenleg visszatérni, főleg midőn nézetem szerint egy eddig nem méltatott körülményben lelem magyarázatát azon érdektelenségnek, mely a közügyek iránt sok részben es sok helyen tapasztalható.

S ez azon bizonytalanság, mely a megyei intézmény léte s jövője iránt általános.

Az emberi természetben rejlik, hogy minden iránt veszi érdekét s sympathiáját, mely ideiglenesenek tűnik fel, melynek léte esedékes, s közel jövője bizonytalan.

Igy van a megyei intézmény nyel is, mely fölött a vésztojós halálmadarak minduntalan sápnognak. Ha a rendőrség szervezése forog kérdésben, előállnak, hogy ez egy is országos-sá válik, a rendezést többé nem sürgetik; ha az egészségügyet bolygatja valaki, ugyan olyan érvel hallgat-tatják el, ha valamely nagyobb-szó vállalatról van szó, ismét a központosság réme lohaszta le az érdeklődést.

E bizonytalanságnak mielőbb véget kellene vetni, mert ez egyrésztől sok üdvös intézményt megfojt esírásjában s ezen kívül megöli a közszellemet, lehűti a közügyek iránti érdeklődést s ma holnap illosori-ussá teszi s kompromittálja az önkormányzati rendszert.

Rézemiről nem tartom ugyan a jelenlegi intézményt olyannak, mely-

nek található revisiója szükséges nem volna, de azért bízom az autonómikus szervezett jövőjében, s meg vagyok győződve, hogy ami népességi, műveltségi s nemzetgazdasági viszonyaink között a központosított közigazgatás sem lehetne jobb a mainál, de mindenesetre még egyszer oly drága, s kissé nehezebb körülmények előálltával tehetetlen.

A losonczy leánynevelő intézet.

Főfeladatja a nőnevelés minél nagyobb mérvben emelésének szükségéről bosszasan értekezni, általános leány s meggyőződés, hogy társadalmi bajaink kultúrát házánkban nagy részt a nőnevelés eddigi elhanyagoltságába kell keresnünk.

Meggyőződésé vált, hogy a nő fontos hivatását napjainkban csak úgy képes igazán betölteni, ha kellő ismeretekkel, tisztult nézetekkel, szíval társadalmi helyzetének megfelelő műveltséggel bír.

Ha kétségtelen az, hogy a gyermekkori benyomások határozó befolyással vannak az egész életre, s hogy a gyermek első nevelésének a szülői háznál kell kezdetét venni, nem közömbös dolog hogy mily műveltséggel bír az anya, ki csaknek első sorban a talán kizárólagos eszközlője, elfeküvte az az számítánszor előforduló esetlől, midőn az övégyen maradt anya egyedül intézője a gyermekek nevelésének s kovácsa azok jövőjének.

Más részről, minél általánosabb és alaposabb azon nevelés, melyben a férfiak részesülnek, annál szembeszökőbb azon különbség, mely köztük s az életet velük megosztó nők közt műveltségi tekintetben felfogható, amely ezorfele családi és társadalmi szerencsétlenségnek szülőanyja elvitáztatlan lévén az, hogy a házastelk közti beforgó nagy műveltségi különbözet a családi boldogság egyik főakadálya, s hogy ennek szomorú következményei leginkább a nőt sújtják.

Egyre életbevágó érdekű lévén a nőnevelés, minden rendelkezésünkre álló eszközök oda kell hatnunk, hogy azt eddigi elhanyagoltságából kiemelve a kor színvonalára emelbessük s így fölkészessék a sajátónak e nagy feladatára. Azért figyelmünk körébe vessük, annak minden mozzanatát valamely vére méltatni s a nyilvánosság visszahívását annak érdekében igénybe venni.

Nem lehet itt ezelnünk a nőnevelés terén uralgó elveket szemügyre venni, noha

azt egészen véve helytelennek tartjuk, mintán nem annyira az élet követelményeinek, mint inkább az uralgott téves nézeteknek a lapulnak, s eszközlik, hogy a nő legjobban nem alopas műveltséggel, a mindennapi életben szükséges ismeretekkel, de azt manskiróto külmazzal lép a világba, — csupán, főtárog kivánunk néhány szót annak az alkalommal meggyőzők bizonyára első, mert a kor szükségleteinek leginkább megfelelő képes, leánynevelő intézetétől.

Mult számunkban röviden jeleztek, hogy Kovács-Haszer Alviná losonczy magán leánynevelő tanintézetének a beklüdtől eredmény szerint a mult tanévben 9 tanár vezetés mellett a negy rendes és a rendkívüli ismételő osztályban 67 növendéke volt. Egyszersmind megjegyeztük, hogy a kimutatásból a tantárgyak helyes beosztása tűnik ki, s a tankönyvek is tapintatosan vannak kiválasztva, a növendékek rendelkezésére álló taneszközök, köztük az ifjúsági lapok és folyóiratok jegyzéke az intézet vezetőinek gondosságáról tanúskodik. A tanárok szakavatottsága is kérelsen áll, miután azonban a tanár irak többszörre egyszersmind az ottani nyilvános tanintézetek tanárai, kérdés, szentelhetek-e kellő időt ezen intézet növendékeinek képzésére s lehet-e kívánt eredménnyel az oly előadásoknak, melyeket a már több órai tanításban kifáradt tanár tart.

Az itt mondottakat nincs okunk megváltoztatni s igen szeretnénk, ha az utolsó pontra nézve meggyőztető meggyőződést szerkeztünk, de alkalmat veszünk magunknak ez intézetre vonatkozólag még egy más megértenitni.

Az Ipoly 31. számában ez intézet értesítvényéről rövid közleményt adván megjegyzi, hogy „öt tantárgy, igen helyteleül, nemetül adatik elő” hogy taneszközei még nagyon kezdetlegesek, s a tananyag nem felel meg a kívánalmaknak, habár nagy részt a ministeri rendelkezés ragaszkodik.

E sorokra vonatkozólag mi igen illetékes helyről vettünk helyreigazító tudósítást, amelynek általunk helyeselt részét ide igtatjuk, megjegyezvén, hogy az Ipoly megjegyzéseit nem tartjuk egészen alaptalanoknak, de nem helyeselhajjuk, hogy azok oly általánosságban vannak kimondva, mert így sem az érdeklét szülőknek nem nyújtanak tájékoztatást, legfeljebb bizalmatlanságot kelthetnek bennök, sem az intézet tulajdonosait nem ösztönözhetik a hiányok pótlására nem lévén azok specialiter kimutatva.

Az említett tudósítás szerint a német nyelvnek ápolása s szülők nagy részének határozott követelményeül alakszik, melynek elhanyagolása számos növendéknek elmara-

dását vonná maga után, a kívánt eredmény pedig elérhető nem volna, ha a német nyelv tanítása a nyelvtanok pusztán előadás által eszközöltetnek, s így elkerülhetetlenül szükségesek látszik, hogy a növendékek néhány tantárgyat német nyelven tanuljanak, ezen állításokat mi is elfogadjuk, s helyeseljük, ha egy — két nem lényeges tantárgyat e nyelven adatik elő, de az „általános földismét” s az „általános történelem” ilyen tantárgyakul el nem fogadjuk, ezeket ökövellen a hazai nyelven kellene előadni, ha azt akarjuk, — amit nem akarunk nem lehet, — hogy a növendékek e tárgyakban alapos és marandó ismereteket szerezzenek.

A többi eddig is német nyelven előadott tantárgyaknál továbbra is megtartható a német nyelv használata annak elsajátítása ezalából, ha egyebekint a magyar szellem ápolása ezental is egyik fő feladatul képezendő az intézetnek.

A taneszközök kezdetlegessége az értesítvényből ki nem tűnik, sőt magán értesültek szerint ennek ellenkezője mondható, s azok szaporítására az intézet évenként telmes összeget fordít.

A tananyag elégtelensége iránt tett vadmát általánosságban el nem fogadjuk, sőt azt igen is elégségesnek tartjuk, s a segédkönyvek kivételében teljesen megnyugodunk, — csupán egyetlen kifogásunk van, hogy a magyar irodalom történetét a tantárgyak közt nem találtuk.

Ez oly hiánynak tekintjük, melyen már a jövő tanévben segíteni kell.

Mai napig a legáltalánosabb s feltétlen műveltségű egyén sem nélkülözheti a hazai irodalom történetének legalább vázlatos ismeretét. Ezen kívül a magyar szellem ápolására is sem nélkülözhető a nyelv, a növendékek lelkebe a nemessébb iránti érteket, az anyanyelvhez ragaszkodást a nemzet nagyjai iránti tisztelést, a hazai irodalom becsülését, s végre az olvasási vágyat, az önművelés ezen első feltételét, mi sem eszközölheti oly mérben, mint az irodalom történetének tanulása.

De nem is hihető, hogy találkozzék műveltebb szülők, ki ne olajítsa, hogy gyermeke ne ismerje az irodalmat, nemzetünk e büszkeségét, létfontosságát.

Kiválóan pedig azoknak, kik a rendkívüli osztályhoz esatolt „nevelőnői tanfolyam” növendékeit, elégedhetlenül szükséges az irodalom történetének ismerete, miután kiképezetéstük e nélkül mindenesetre hiányos lened.

Ezeket kívántuk elmondani a nevezett intézet javára, melyet ez időszert meggyen-

területen a legjobbnak tartjuk állítani: a melynek felvirágzását, emelkedését a nőnevelés nagy fontosságú érdekében óhajtunk, s annak eszközészet lehetőleg elősegélő, fejlődést ügyelemmel kísérni jövőben is feladatunknak ismerendjük.

Nevelés- és oktatásügy a bécsi világtárlaton.

Két heti buvárkódáson alati sajnosan tapasztaltam, hogy az összes iskolákat melyek felállítását, mintfogya ezek nem egy csoportban, hanem ide s tova szétszórtva vannak, aminek következtén a ministerium által kiállított nagyszertű tanacsarnokot csak 5 ód napra találtam meg.

A mi a magyarországi tanügyi kiállítást s annak eszközeit illeti, ezek nagy figyelemmel vannak egybe állítva, s nemcsak a hazai szemléltő nyugtadják meg, de az idegenek is megelégedéssel távoznak a nagy tanügyi kiállításból, különös figyelembe véve Gönczy és Berghaus urak által kiállított fali térképeket.

A gyermekkert mind minőség, mind mennyiségbe nézve kielégítően van képviselve.

A látogató talál itt Kuzs-féle rendszer alapján, ezelszerű iskola padokit két-két gyermekre, 6-8, 11-12, 13-15 éves korig kiállítva, az asztalka felső lapja oltolható, mely bevésett ténta s porzótartóval van ellátva, alatta könyvek s egyéb taneszközök alkalmas helye van, azonkívül mindenféle természetani és vegytani taneszközöket, ezelszerű tört és számoló gépeket, végre nép- és földtári iskolai dolgozatokat.

A középiskola képviselve van Báthory pesti reáltanodai tanár úr állítottai készítményeivel, Balló pesti reáltanodai tanár vegytani készletei, több reáltanodai tanítványok által kiállított rajzok és minták, a melylyek több külföldi ipartanoda dolgozatait is föltulmulják.

A női kézi dolgozatok között leginkább Leviczky Anna selmezi, Lang Fanni b. gyarmati, s a „Mária” című gyöngyösi leánynevelő, Barabó Sarolta szabaddai nevelőintézte, a nagy szebeni apácák zárdája, s a budapesti nőintézetek munkái tűntek ki. Ez utóbbi szakértők részéről legnagyobb elismerésben részesült, ehhez hasonló munkálatok a német, svájci és francia kiállítási helyiségekben is láthatók, de a budapestivel nem állják ki a versenyt.

A francia tanügyi osztály látogatásánál azonnal feltűntek a nagyszertű terad-

AZ ÖLTÖZETRŐL.

Ha igaz, amit bajos is volna meggyőzőlni, hogy a ruha legközvetlenebb környezete az embernek, senkire nézve sem lehet közömbös, hogy milyen és milyennek kell lenni környezetének. Főleg miután ennek megválasztása nagy részt tetszésünkől függ.

A régiebb időkben azt tarták, hogy a ruha nem teszi az embert, a későbbi kor emberei egy lépéssel tovább mentek s azt mondták „a ruha tisztaság”, míg napjainkban ezektől elterő s jóval tisztább fogalmak uralkodnak a ruházatot illetőleg.

A ruha nemcsak a kort, de gazdáját is jellemzi elannyira, hogy dacára azon kiengesztelési törekvéseknek, melyeket újabb tanpasztalnak, majdnem csatlálan bizonyossággal következtethetünk a ruházatról az egyén foglalkozására, sőt jellemére, gondolkodásmódjára.

A régi korban majdnem minden nemzetnél a ruházat egyszersmind kasztjelvény volt, sőt a rómaiak a kor megkülönböztetésére szolgáló s a trónikának tovalval felcserélése egyik fontos lépést jelzett az életben s bizonyos fönytelenséggel nem vége, s noha a toga s a római férfiak általános s majd nem kivétel nélkül használt öltözkézt képezte, mégis szabásának s a szövetnek különbözősége szerint egyszersmind viselőjének rangját is jelezte, innen a különféle elvezések, melyeket a római írók műveiben találunk.

A toga a rómainak annyira nemzeti viseletük volt, hogy a „gens togata” elnevezés egyértelmű a római nemzetet, a későbbi időkben azonban a meghódított népek is fölölték azt, míg a gazdagabb rómaiak nem ritkán felcserelelék a kivált a keleti népek

fényos öltözkézeivel, s e kor már a nemzet hanyatlását jelzé.

A görögöknél hasonló jelentőséggel bírtak a ruhánemek, noha ez oly túlságú soha sem fajult, mint a bűszke rómaiaknál. A keleti népek eleven fantáziája viszatukrózódik ruházatokon is, élénk színek nem ritkán bizarr vegyületek, festői változatos s a pazar fénylítés jellemzők a régi korban úgy, mint ma a keletiek ruházatát.

Hogy azonban a ezelszerűség követelményeinek kevésbé felelt s felel meg, mint a nyugati népek öltözte, mondanom sem kell, s ezért uralomba soha sem végdőlített s általánosság egy korban sem vált. Ezen körülmény azonban nem képes megszüntetni azon szivós ragaszkodást, melylyel e népek sőt viseletükhez ragaszkodnak.

Nyugaton e tekintetben más jelenséggel találkozunk, a nemzeti viselet itt is bírt sőt ma is bír bizonyos jelentőséggel, s kivált a nép alsóbb osztályainál meg mindig fentartja magát, mindazáltal tört kelle engedni azon cosmopolitikus törekvéseknek, melyek eszközlik, hogy ma már a műveltség nézetek a ruházat tekintetében is annyira közeltek egymáshoz, hogy egy általános divatnak hódolnak, melynek főjellege a ezelszerűség s egyszerűség, — s ezen belül időmitják azt nemzeti fölfogásnak s éghajlatukhoz.

Az angol kiválólag hódol a ezelszerűségnek mind a szövet minőségét, mind a szabást illetőleg. Szereti a vastag, inkább darvának látszó, de azért könnyű szöveteket, melyek melegtartók ugyan, de a test kipróbálását kevésbé akadályozzák.

A francziák öltözte választékosabb, az izlés követelményeinek s divat szépsé-

lyein k inkább megfelelő, nem ritkán hatása számító. Ugyanez irányt észleljük honunkban, továbbá a spanyolok és olaszoknál. A németek a két irányt közvetítik s köztük a poroszok kevésbé gondosan öltözködnek.

E közös általában polgárinak nevezett öltözkézt kizárja ugyan a fényűzést, de túli az arany és drágaköveit ékítést, meg tengeri nyújt a pazarságra változékonyságát fogva, melyben a divatmesterek leleményessége nem enged hiányt szenvedni.

A divat főmesterei a francziák. Páris a divat hazája, s uralma mind az öt világ-rész művelt lakóira kiterjed.

Nem esoda tehát, hogy a ruházatháni fényűzés Párisban a legszembetűnőbb. Utána alighanem Pest jön, mely e tekintetben léleget mindenesetre föltulmulja. Ki Pestről megy Bécsbe, rögtön szemébe ölik a nagy különbség, míg Pesten az utazóra is gondolat s a választékosan öltöznek, Bécsben a színházak pihányai is igen egyszerű öltözkéket lattanak.

Bécsben kevés a piperköz, de kevés a rongyos ember is, legalább jelenleg, a világtárlat tartama alatt keresve sem talál az ember oly számadó külső alakokat, minőkkel Pesten lépten nyomon találkozhatni, — megvalom azonban, hogy o tapasztalat önkénytelenül Potemkin festett városát juttat eszembe.

De hogy tárgyam lényegére visszatérjek, az öltözké, noha fökelőke a keresetlenségben rejlik, fontosabb, mint sokan hiszik s tanúsítják.

Az első találkozások leginkább öltözet után írtelhetjük meg az embert, s alig van halandó, kire egy hangy öltözetű egyén első megjelenése kellemesen hatna, míg a jó, finom izlésről tanúskoló ruházat az első ajánló levél, melynek megtekintése után szívesebben megvizsgáljuk a többit.

A tananyag ruházat többnyire könnyelműségnek vagy ekeály önbécszeretnek jele gyakran effektált, ezeltatos, a gyerebben a másokat mibe sem vedő góg kifolyása s maig sem veszté jogosultságát a régiek azon mondása, hogy a cynicusk ruhájának lyukaiból kandikál ki bűszkeségük; a piperközégek ellenben trefeljűségről tanúskodik, mely a szemlem hiányait külsőségekkel igyekszik takarni, egyszersmind a rossz izlés s feltűnési vágy nevetésges szelleméne.

Hogy miként öltözködjünk, erre nézve bajos volna szabályokat alkotni, de talán nem tévedek, ha azt állítom, hogy az öltözet legyen egyszerű, kerecsen, izléssel egybeállított s az időjárásához alkalmazott, o mellett a divat után moha ne kapkodjunk de attól elmaradnunk sem szabad, ha azt akarjuk, hogy ruházatunk feltűnő ne legyen s kikérülhessék azon kellemetlenséget, hogy mások bámezközlésének tárgyai legyünk.

Mondanom sem kell, hogy eddig leginkább a férfiak ruházatról szóltam. A nők öltözte egészen más szempontból itélendő meg, miután ahhoz talán századok kellemen, hogy tulajgait elhagyva a tökély azon fokára jussunk, melyen ma a művelt férfilyi ruházattal szemléljük.

szelrajzi ábrák, rámakban kőrállványokon kiállítva, faemec ismertetése, táblára rászerelt kis deszkák, és állványtanból a táblához kötte természetesen s ezekből, nemkülönbön rendkívül nagy táblákban kötött könyvek, melyek az összes párisitanodák iskolai dolgozatait, az igazgató s tanosozok neveit s mindeniköt egy számtani fogalmazási és számítási dolgozatot foglalnak magukban.

(Folytatása következik.)
Szechenyi Mihály
n. orosz néptanító.

Hírek.

Felkérteztünk e sorok közlésére:

A m. k. honvédelmi miniszter előzői számú rendelete folytán az őszi gyakorlatok beszüntetettek, de miután a kiadott lovak szokásos megvizsgálása mindazáltal elrendeltetett, felkérem az előjáróságokat, hogy a 388 szám alatt — a lovak behivatására vonatkozó átiratomat újból akként tegyék helységeikben közhírré, hogy az itt B-Gyarmaton szeptember hó 2-án a vallalkozók által reggel 6 órakor a huszár lakatnyába előállíttassanak; a lovak megsejtelése után, mi előállításkor azzalal megtörténik, a vallalkozóknak újból visszaadtnak.

Kálmán Frigyes
százados.

Goldberger József szegedai kőrjegyzől egy tudósítást vettünk, melyben lapunk 32-ik számában közölt a szegedai leveleiben foglalt vádakát téves értesüléssel alapulóknak nyilatkoztatja, miután ő a járvány tartama alatt kerületének községeiben nem csak jelen volt, de a hozzá menesztett rendjezeteknek mindenben eleget tett, az utasításokat a nép nyelvére fordítva, azokra a községek előljáróit kitanította, az orvosszereket kiosztotta, szétküldötte míg maga is több napon át vesélyesen beteg volt. Hogy A. Szegedán gyerebbien jelent meg oka az, hogy itt a nép nem volt annyira magára hagyva, mint a többi községeiben, miután ott több ur-i család, két lelkész, két tanító s több értelmes egyén lakik. — Igaz, hogy nem A. Szegedán, de N. Liberésen lakik, ezt azonban nem önkényűleg teszi, de a szolgabírósg tudtvál a s csoport meg egyezéseivel, miután A. Szegedán lakás nincs s különben is jelenlegi lakása inkább képezi a jegyzői csoport központját. Szívessé veszük miúgy tudomásul s bár minden visszaélést feltűntető tudósításunkat al kálmán lenne ily alapon denentörölni, s a tévesen értesülő felszólalásokat megnyugtani.

Allg mulik nap. hogy nagyobbu tüzesekekről tudósítást nem kapunk Igy N. Liberésen e hó 25-én déltájban tüztört ki, valószínűleg a gondviseletlenül hunghogyt gyermekek vigyázatlansága következtében 12 ház, 9 paja, több gazdasági épület, sok gabona és takarmány lett a tűz martaléka. **Osztárban** e hó 22-én 20 házat hamvazított el a tűz, Horpáson pedig 27-iken Gézy Dénes földbirtokosnak eszedházal, pajtája és szérós kertjébe összehordott gabona- és takarmányeműi, valószínűleg gyojtas következtében porra égtek. Illési pusztán szintén tűz volt, Svarez nevű bérőlőnek természet megégett Ez utóbbi biztosítva volt.

A kékölő járván nem rég kivezett nemesere Várady István, mint hallják áll lááról leköszönyén, helybe Siedl Ferenc neveztetett ki.

A városok tartásának tilalma megyénk területén beszüntetett.

Hencizky Gyula terbelési földbirtokos s losobközleleti képviselő a bécsi világtárlaton kiállított gazdasági ezikekért elismerési okmányt (Anerkennungs Diplom) nyert

A t. ezikkiró ur egyike lévén azon néptanítóknak, kik a megédtő a tárlat megtekintésére ezeljából segélyezést kaptak, szívesen adnak helyt tapasztalatai közléstélekre.
Szerk.

Szemeszet. A városunkban működő szemeszet hat utolsó előadásra bérletet nyitott s igazgatója Völgyi György a téli időnyre a pécsi színház nyercen meg, társulatának újjá szervezésén fáradozik. — A S. Tarjánban működő Nagy Ferencz pedig dig szeptemberben Losonczon kíván szeresetet próbálni.

A losoncz-apaffa usi temetőben, a k. l. szerint sírásás alkalmával másfél lábnyi mélységben épületekvekre s boltzatokra akadtak, minek következtében a sírásást abban hagyták, hogy az archeologiailag nemalán értékes épületelemzők napfényre hozatala szakértők közbenjöttével oszkoztathassék.

Megyénk részéről lépések tétettek, hogy a felső megyekbeli tolmazok, ne, mint eddig a községek nagy terhelésével történt, gyalog kísértessenek Vácztól a szomszéd megyék határaig hanem Pestről vasúton továbbíttassanak Losonczig, illetőleg Krivánig.

A jávány megyénk területén szűzfélben van, egyes, eddig még meuten maradt községekben ugyan kitűtött újabb is, az előjárás javulása következtében azonban remélhető, hogy vészes unalma csakhamar végező megcsúsznik.

A vadkerül j-gyozői állomás Fellner Antal leköszönése folytán üresedésbe jövin, a választás határnája szeptember 9-ikére van kitűzve.

Az állami elemi iskolák számára megveit Kaeskovics-féle ház, miután a szükséges átalakítás csak a jövő évben fogantatosítható, egyelőre bére adatik.

Hymen. Báró Pongrácz Emil pénzügyministeri titkár e hó 26-án vezette előtöröz Szent-Iványi Ferencz bájos leányát Etelkát Pesten.

A város utczai dajára az e ezétra küln szedett helypénzeknek, mindig szemmetések, s ha a hét végén összesöprik is, ott hagyják a kupaczkokat, míg ismét szétbördja a szél, hogy jánál több legyen a söpörni való.

Az igazságügyminiszter a maradvány és irványfüldök megválatása tekintetéből jogbiztosas a b. gyarmati törvényszékhez Vitalis István nógárdmegei szölváltásági jogbiztos, az ipolyási törvényszékhez Ivánka Imre palásti lakost nevezte ki.

Ipolyváson Hontmegyében f. é. október elsején nyitattik meg a nagy költséggel, újonnan épült s jól berendezett 4 osztályú főlelmi iskola, mi Által jó alkalom nyilik kivált a felvidéki német- és szlávjuk hazatűntésének, köztömben is az állami országuton, szép egészséges vidéken fekvő egészen magyar ajkn — megyei főházzal — kir. törvényszékkel, négy féle iránybui postajáratall, távirálával, nagy gabona és kereskedelmi forgalommal bíró — ehez jutányos élmezést nyújtó mezőváros us tanodáját előnyösen felhasználói.

Hendőri hírek. Rák Pál, gr Czebrían Ferencz főleki jubászbörjtára, a mult hetekben gazdáját, Milics Józsefet dulakodás közben késével agyonszúrta; a tettes elfogtatván a fenytő törvényszéknek átadatott. — Két elfogott cigányfőtöl egy lopott ezüst óra elvétetvén, a netaláni károsult tulajdonos voltát beigazolvá azt a főcsendbiztosnál átveheti.

A pestmegyei esendbiztosnak mult alkalommal közölt panaszá ellenében szerkesztőségünköl megtekintették a nógárdi járás községei által kiadott nyilatkozatok, melyek az illető esendbiztosnak s legényeinek pontos és gyakori úrjáratairól taniszkodnak s a lakosok megeledettségét jelzik a rend fenntartására bivatott községek eljárásával.

Gazdaszat.

Az angol lótenyésztéséről.

Az angol józan számításával és kitartó munkásságával annyira előhaladt a lótenyésztésben, hogy míg a régi időkben hasonló és egytájú lovak voltak Német- és Franciaországall, most ő a használatnak mindenféle nemére saját lovakat nevel; házára nagyobb s izmosabb, lovas alá könnyebb, sebésebb s kitartóbbakat. E tulaj-

donokat úgy szerette meg lovainak, hogy a nyereg alatt és hámbau sebes menésre használndó lovakat keleti vérel vegyíté, nehézh terhe házára pedig franciai és flandriai fajokat szerzett. A vadászát és verseny futatas régtől unczeti mulatsága lévén, a lónevelésére gazdasági hajlamán kívül egyik főfogul szolgál.

Az angol kormány országos mezeeket soha nem állított fel, esdörtöteleket soha nem tartott, a katona-lovak nevelésébe nem avatkozott be; hanem már a 16-ik század közepétől kezdve jutalmakat tűzött ki, azokat állandósította s a versenyeket törvényhozással rendeltette. I. György idejében a 100 font sterlingből álló királyi dijak száma már 42. rögött.

Keleti lovat legelőször I. Jakab vitetett Angliába, utána II. Károly több ment, főleg pedig kanczakat szerzett, utolsók royal mares név alatt, mint a mostoha telivérek törzökanyjai, ismeretesek. Ezen idő óta több ízben vittek be keleti lovakat Angliába, de azok az előbbiei fajaival nem versenyeztek.

A mostani angol telivéreknek három törzse van. 2) Iyerly Turk, mely 1689-ben vitetett Angliába, és nemzetisége, egyik 17.8-ban született másodunokája után, Herrod név alatt ismeretes; 2) Darloy Araber, melyet 1705-ben vittek be, tőle származott Angliának két leghiresebb lova, Ecclips és Childers; 3) Godolfin Araber, melyet Franciaországból, hol taligában használták, vittek át Angliába és kitűtő tenyészerejét csak történetesen fedezték fel. A többi fajok, mint pl. Chillabi-Araber, Belgrad, Lister-Turk az előbbiekel jobbra kevertettek úgy, hogy most minden jó telivér söt felvér is a három főtörzsből származik.

Ezek szerint a mostani angol lovak származásukra nézve három félek: 1) telivérek, melyek az említett keleti menektől és kanczaktól révén eredetöket, semmi régi angol, vagy más idegen vérel nem kevertettek, mint azt az egyszázad óta évenként megjelenő versenykönyvek és az általános menéskönyv tanúsítják. E könyvekben minden valaha Angliában élt s most élő telivér lovak leszármazás szerint pontosan feltűnnek jegyezve; 2) tiszta északi származásúak; 3) ezeknek a keleti fajúkkal történt párosodásból származottak, vagyis felvéretek.

Az angol telivérek 200 éves gondos nevelés után, a kedvező éghajlat és tápszerek folytán, a mostani keleti lovakat gyorsaság és kitarás tekintetében meszo fölülmulják, habár fajra nézve tökéletesen egyenlők is. Sebessegek oly nagy, hogy egy jó futó ló angol mérföldet (818 öl) két percz alatt megfut; söt azt a híres Ecclips és Childers másfél percz alatt megfutották. De nemcsak versenyfutásra, hanem egyéb terhes szolgálatokra p. róka s szarvasvadászatra, a katonasághoz és hosszú utazásokra is az angol telivér a legalmasabb, csakhogy ezen viszontagságokhoz lassan kell őket szoktatni.

Az angol telivér 16—18 markos, jobbra pej, néha sárga, fekete, szürke és sötetese fakó, vagy tarka. Keleti eredete szembezők, de a jó tartás és a fajok megválasztása folytán a keletnél nagyobb és izmosabb. Külseje nem oly kellemes, mint emezé, mert az angol azon külső formákkal melyek a belső tulajdonokkal összekötésben nincsenek, p. szép fő, ful stb. keveset törődve, minden igyekezetét az erőnek és összhangzatos testállásnak kifejlésére fordítja, minek ismét az a következése, hogy lovak a keletiek gyakori hibáit p. o. szük mellet, egyhááló hátó terdek stb. nagy részt levetközték. Külsejüket pontosan leírni nem lehet, mert kevés oly ismertető jel van, mely minden telivérmel feltalálható volna. Főbb tulajdonai: egyenes fej, szép szem elevenen tekint, könnyű, szabadon kitűtő nyak, magas mar, rövid s erős derek, száraz és részint előrenyúló lapocka, száraz esontos láb s térd, széles és inas comb, kelek és teljes szügy stb. Árok és örtékek külnöböz, 500 fttól 60—70,000 fttig terjedhet, miután némelyik versenyelő gazdájának pár év alatt két három százezer forintot, a esdörök pedig, melyekhez évenként 50 kancza is vezetetik, évenként 10—25,000 fttot is beszerzenek.

A tiszta északi eredetű lovak Angliában csak telivérhez használótnak. Ezek részint angol fajok, pl. yorkshírei, suffolki, elidestali, durva fej, nyak, husos tagok, vastag bőr és szőrös lábakkal; részint flandriai s belgiumi származásúak, melyek az előbbieknél is nagyobbak és erősebbek, 20, 22 markosak. Mind e fajok Angliában a helyes bánás alatt még jobban kifejlődve, óriási terheket képesek vontatni.

A telivér és az északi vé egyesítéséből ered a felvér, mely a fajoztatás aránya szerint hol egyik, hol a másikhoz hajlik inkább. Némelyik nemeseit felvér alig külnöböz a telivértől. Általában a felvér a telivérnél nagyobb s izmosabb; leginkább használtatik fáradsalmas lovaglásra, pl. vadászatknál, katonaságnál a könnyű lovasághoz, hintókhöz s hosszú utazásokra, a mennyiben némelyik 24 óra alatt 20—25 német mérföldet is elhalad. Főleg ily lovakat szállít Anglia külföldre is. Árok 1000, 2000 forint.

Említendő a scot pony is, mely néha alig 3 láb magas; nyugalmas és győzős természetűnek fogva főleg könnyű lovasok hosszú utra vagy lövadászatra használják.

Az angol kiváló gonddal bánik lovaival s a tisztaságot mindig szem előtt tartja. Szénát keveset, zabot bőven etet s mindig a legjobb minőségűből. A telivért jókor, a többi később kerli használni; amár már 2 éves korában kiállítja a pályamezőre és mégis eltart 24—30 éves koráig; a felvéretek is igen hosszú életűek. A fajoztatásnál kiváló gond van arra, hogy alak, tulajdon és származás tekintetében mily mély illik a kanczához; felvéré men fajra csak ritkán használtatik; közel rokonok pedig éppen nem fajoztatnak. Az angol ló igen szapor mert soha egy ménlova sem szoktak szabadon hagatni, de miután teremték oly telivér men van, melyet meghatározott bérért mindenki használhat és a felvér menhez pedig évenként 100 kancza is bocsátanak; Átlag minden kancza után 10—12 csikót kapnak. Van eset rá, hogy egy kanczának 20—22 csikója is volt. A hágatási díjak oly magasak, hogy egy ménló után tulajdonosa tisztességesen megélhet. Nagy menések Angliában nincsenek, hanem temérdek embernek van egy vagy két kanczája s ebből magyarázható meg az angol lovak azon nagy száma, hogy évenként sokat szállítanak Europa minden országába, különösen Oroszországba, söt Amerikába és az Indiákra is. — K. L.

„Az Anker” 1873-ik év július havi üzletkimutatása. — E hóban a társulatnál benyújtott összesen 621 bevallás 1678231 frt biztosítandó összeggel, és pedig: 392 bevallás 1,296,989 fttal halálesetre, és 220 bevallás 381,242 fttal életre.

Kiállítva lón 391 kötvény 1,201,063 fttal halálesetre, és 217 kötvény 349,466 fttal életre; összesen tehát 608 kötvény 1,611,429 fttal

A havi bevétel volt 98,020 ft haláleseti díj, és 103,037 fttal betételekben, összesen 206,058 fttal. —

Ez évben benyújtott 4227 bevallás 7,011,821 fttal, és kiállított 4190 kötvény 6,409,231 fttal; ugyan ezen időben bevételt 1,561,506 fttal; — halálesetekért pedig kiiffizetett 310,203 fttal.

A társaság működése kezdeteől fogva halálesetekért kifizetett 4,956,501 fttal, és az 1873-ik üzletési társulás (Associatio) eredménye 726,578 fttal volt, mely összeg 872, tag közt aránylagosan felosztott.

Gabnaárak.

B-Gyarmat inyárosában 1873 évi augusztus 25-én tartott heti vásár alkalmával. 1 pozo. mérő Tiszta buza 6 ft. 50 kr., 6 ft. 80 kr. Rozs 4 ft. 60 kr., 4 ft. 80 kr. Árpa 3 ft. 20 kr., 3 ft. 40 kr. Zab 2 ft 50 kr., 2 ft. 80 kr. Kukorica 5 ft. — kr.

Felölő szerkesztő:

Harmos Gábor.

A b-gyarmati polgári önszegélyző-egylet üzletforgalmának kimutatása 187², évről.

B e v é t e l		Pénz összeg		K i a d á s		Pénz összeg	
		frt.	kr.			frt.	kr.
1	1200 részjegy után befizetett összeg	53548	—	1	Jelzálogi kölcsönök	6870	—
2	Felek betételei	52775	89	2	Váltók	159563	96
3	Jelzálogi kölcsönök, váltók és előlegek utáni kamat	3950	88	3	Előlegek	6265	70
4	Különléte díjak	1129	43	4	Visszaízetett betételek	33312	77
5	Könyvdíjak	125	52	5	Folyó kamat	251	12
6	Késedelmi kamatok	770	72	6	Felszerelés	1495	63
7	Visszaízetett jelzálogi kölcsönök	44	—	7	Könyvek és nyomtatványok	533	75
8	" váltók	95903	32	8	Átiratási bélyeg adó	8	64
9	" előlegek	2053	60	9	Tiszviselők és szolgálta fizetése	1441	47
				10	Pósta bér	5	26
				11	Házbér	180	—
				12	Különléte kiadások	98	58
				13	Pénz maradvány	274	49
	összesen	210301	36		összesen	210301	36

A b-gyarmati polgári önszegélyző-egylet mérlege és vagyon kimutatása 187², évről.

V a g y o n		Pénzösszeg		T e h e r		Pénzösszeg	
		frt.	kr.			frt.	kr.
1	Jelzálogi kölcsönök	6826	—	1	Alaptőke	52924	—
2	Váltók	63660	64	2	Tartalékalap az átiratási díjakból	55	—
3	Előlegek	4212	10	3	" " a megsemmisített részjegyekből	624	—
4	Hátralévő kamat 187 ² évi Júlíus 31-ig	9	39	4	Felek betételei	19463	12
5	Felszerelés	1798	38	5	187 ² Júlíus 31-ig járó kamat	292	62
6	Pénz készlet	274	49	6	187 ² évre beszedett kamat	1004	03
				7	Adó hátralék beszedett bélyegé	224	64
				8	Beeslő díj 1%, 3326 frt. 70 kr. után	33	36
				9	Tiszta jövedelem	2160	33
	összesen	76781	00		összesen	76781	00

H i r d e t é s e k.

The Little Wanzer

Kettős tűzött öltésű varógép

T. Little Wanzer föltulmulthatatlan jó tulajdonsága, előnye s használhatósága azáltal bizonyul be, hogy Nagybrittánia majdnem valamennyi leány-nevelő intézeteiben alkalmazásban van. Igen könnyű kezelése, tartós s oly egyszerű szerkezeti, hogy egy gyermek is akár kezével, akár lábával könnyen dolgozhat rajta — ajánlom a tiszt. hölgyvilág figyelmébe s pártfogásába. Együttal ajánlom:

rőfös s divat áruimat.

A n. é. hölgyvilág pártfogása által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy áruimat közvetlen első kézből vehettem, s így nem csak jutányos, de mindenkor időnszerű legújabb czikkekkel szolgálhatok.

REISER FÜLÖP.

B. Gyarmaton.

H I R D E T M É N Y.

Nógrád mezővárosában a templom utczában a legszebb helyiségen fekvő 5 szoba, 1 bolt, 3 konyha, 2 kamra, két pincze, fészer, istálló és kertből álló jókarban lévő földszinti ház szabad kézből eladandó, — bővebb tudósítást nyerhetni a plébánián. —

Egy 150 frtos használt zongora eladó, bővebben értesülhetni a szerkesztőnél.

Eladási hirdetmény.

Méltóságos Vásáros Naményi Lónyai Albert ur, Hatvan mellett Lőrinci helységben lévő birtokán szabad kézből van eladó

kos. nőstény lürű, juhok, összesen 960 drb.

A megvenni szándékozók tisztelettel felhívatnak, miszerint említett juhokat megtekinteni, és azok eladási áraitól az alólírt gazdasági segéd tiszttel magokat érintkezésbe tenni sziveskedjenek.

Majorszky Ferencz

gazd. segédtiszt.

Birtokeladás.

Alsó Szécsénkén 100 holdnyi tagosított birtok, 3 hold belcséggel, lakházzal s melléképülettel haszonbérbe adandó. Bővebb értesítést ad Vimmer Ferencz esendbiztos Rétságán.